

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЕФЕКТИВНОГО МЕТОДУ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розглядається ефективність використання проектних технологій на заняттях з іноземної мови. Автор аналізує основну спрямованість, зміст та етапи організації методу проектів, визначає переваги його застосування.

В статье рассматривается эффективность использования проектных технологий на занятиях по иностранному языку. Автор анализирует основную направленность, содержание и этапы организации метода проектов, определяет преимущества его применения.

The article deals with the efficiency of the project technology implementation in a foreign language study. The author analyzes the subject-matter, major trends and the stages of the project method organization, identifies the advantages of its realization.

Ключові слова: метод проектів, інтенсифікація навчання, презентація проектів, кінцевий продукт, міжпредметні зв'язки, інформаційно-телекомунікаційні технології, соціальна мобільність, мотивація.

Реформування системи освіти України та її входження в європейський освітній простір вимагає перегляду змісту, методів і засобів навчання. Інтенсифікація навчального процесу відбувається в різних напрямках, що відображається й у технології викладання іноземних мов у ВНЗ.

Розширення економічних, політичних та культурних зв'язків між країнами, розвиток міжнародних засобів масової комунікації, міждержавна інтеграція в галузі освіти сприяють підвищенню статусу іноземної мови як засобу спілкування та взаєморозуміння. Концепція вивчення іноземних мов у ВНЗ передбачає використання таких методів і прийомів навчання, що максимально наближають до реальних умов спілкування з представниками іншомовної культури. Провідне значення в цьому процесі має проектна форма навчання.

Проектна робота є одним із засобів розвитку пізнавальної діяльності студентів та інтенсифікації навчання. Метод проектів був запропонований американськими педагогами Дж. Дьюї та У. Кілпатріком на початку ХХ століття. Головною метою цього методу було надання студентам можливості самостійно здобувати знання в процесі вирішення практичних завдань, які спонукають до пошуку необхідної інформації у різних наукових джерелах. У проектній методиці корегування діяльності студентів та їх консультування є завданням викладача.

Для викладання іноземних мов такий метод почали використовувати наприкінці 80-х років ХХ століття. Питання реалізації проектної методики у викладанні іноземних мов знайшли своє відображення в дослідженнях та публікаціях багатьох авторів. Так, визначенню основних характеристик проектної методики та видів проектів, опису послідовності реалізації проектів у процесі вивчення іноземних мов присвячені праці зарубіжних і вітчизняних науковців, зокрема М.Вествуда, Т.Хатчінсона, Є.С.Полата, І.О.Зимньої,

Т.Є.Сахарової, Л.С.Єсіної, В.В.Копилової, О.М.Моїсеєвої, І.Ю.Соловйової, О.Б.Тарнопольського, В.В.Титової, Е.Г.Арванітопуло та інших.

Т. Хатчінсоном, наприклад, було створено систему навчально-методичних комплексів для вивчення англійської мови, а Є.С.Полатом було узагальнено методичну класифікацію проектів та описано досвід міжнародних Інтернет-проектів.

У дослідженнях В.В.Копилової, О.М.Моїсеєвої та І.Ю.Соловйової запропоновано комплекси вправ із навчання окремих видів мовленнєвої діяльності на основі проектів та описано методичні моделі вивчення англійської мови на основі проектів.

У вітчизняній науковій літературі існує концепція модульно-проектного навчання в технічних ВНЗ, розроблена В.В.Титовою, а також методичні системи вивчення англійської мови на основі професійно-орієнтованих проектів в економічних ВНЗ, запропоновані О.Б.Тарнопольським та О.О.Житніковою.

Проте, як свідчать дослідження й практика, у ВНЗ приділяється недостатньо уваги використанню проектних технологій як ефективного методу вивчення іноземних мов. Саме це й зумовлює актуальність нашого дослідження, оскільки використання проектних технологій на заняттях з іноземної мови сприяє підвищенню рівня знань майбутніх фахівців.

Метою статті є аналіз основної спрямованості, змісту та переваг застосування методу проектів у процесі вивчення іноземної мови, а також визначення етапів його організації.

Метод проектів можна розглядати як сукупність різноманітних прийомів, операцій, спрямованих на досягнення дидактичної мети через детальну розробку певної проблеми, яка повинна завершитися реальним, практичним результатом, оформленим у той або інший спосіб. Метод проектів завжди спрямовується на індивідуальну або групову самостійну роботу студентів, яку вони виконують упродовж певного періоду часу. В проектній методиці завжди передбачається розв'язання конкретної проблемної ситуації, що, з одного боку, вимагає застосування комплексної сукупності методів і засобів навчання, а з іншого, – узагальнення знань, умінь і навичок із різних галузей науки й техніки [6].

Як зазначає Ю.Триус [5, с.211], застосування проектного навчання є необхідним і доцільним із таких причин:

- ❖ навчальний процес вбудовується в логіку діяльності, що має особистісну значущість для студента й підвищує його мотивацію (особистісно-орієнтований підхід до навчання);
- ❖ комплексний підхід до розробки навчальних проектів сприяє збалансованому фізичному й розумовому розвитку студента (розвивальне навчання);
- ❖ глибоке, осмислене засвоєння базових знань забезпечується завдяки їх

універсальному використанню в різних ситуаціях, передбачених роботою над проектом (фундаменталізація навчання);

❖ проект сприяє розвитку творчого потенціалу студентів (гуманізація навчання);

❖ залучення до роботи над проектами студентів із недостатнім рівнем знань позитивно впливає на їх розвиток і ставлення до навчання (мотивація навчання).

Проектні технології реалізуються за чітким алгоритмом і складаються з чотирьох етапів: підготовчого, виконавчого, презентаційного й підсумкового [1, с.22].

Підготовчий етап проекту включає формулювання теми, систематизацію та виділення головної інформації. На даному етапі студенти обговорюють завдання, виявляють проблеми, висувають пропозиції щодо вирішення завдання, розподіляють ролі та визначають джерело інформації. Завершення підготовчого етапу передбачає обговорення в малих групах плану проектної роботи, формулювання мети та визначення кінцевого продукту.

На виконавчому етапі студенти готуються до виконання проекту, а саме: обговорюють етапи презентації результатів, обирають оптимальний шлях до реалізації проекту, працюють з інформацією, проводять дослідження, синтезують та аналізують ідеї, оформлюють проект. На цьому етапі студенти також навчаються викладати одержану інформацію в графіках, схемах і таблицях. Крім того, виконавчий етап передбачає поточні усні звіти студентів про план виконання проекту й заповнення ними звітних форм.

Презентаційний етап передбачає підготовку студентів до виступу. У процесі цієї підготовки відбувається остаточне оформлення проектів (створення мультимедійних презентацій в програмі Power Point, відео в цифровому варіанті тощо), після чого відбувається власне презентація проектів.

Головною метою підсумкового етапу є аналіз та оцінювання проектів. Студенти обговорюють результати проектної діяльності в малих групах та дають оцінку проекту в цілому, а також оцінюють роботу кожного студента. На даному етапі передбачається написання письмових звітів із проектної роботи. Викладач аналізує одержану інформацію та використовує її для загального оцінювання роботи студентів.

Під час навчального процесу в економічних ВНЗ варто створювати можливості інтеграції фахових знань з економіки в курс вивчення іноземної мови. Отже, теми й завдання для проектної роботи доцільно обирати, виходячи з актуальності тієї чи іншої економічної ситуації в країні. Наприклад, для більш повного аналізу світової фінансової кризи варто розробити дослідницький проект з даної тематики, використовуючи матеріали засобів масової інформації та мережу Інтернет. У даному випадку ідея такого проекту перетвориться на робочий інструмент, який визначатиме підтему, завдання та джерела пошуку інформації [2, с.48].

Згідно з визначеною послідовністю реалізації проектної методики та описаними етапами, розглянемо роботу студентів III курсу ЧТЕІ КНТЕУ спеціальності «Фінанси і кредит» над проектом "Company of the Year".

Перший етап над проектом був передусім організаційним. Викладач запропонував ситуацію: "One way of encouraging small business to grow is to organize competitions with prizes for young companies with special entrepreneurial flair. A money prize can be very useful for a company with ambitions to expand but limited finance to do so. The only danger for competitors, successful and unsuccessful, is to spend more time on the competition than on doing business". Студенти розділилися на 2 групи, кожна з яких отримала своє завдання:

You and your partners together run a successful small business. You have just won a regional young business competition sponsored by the local press, television, local government and the local chamber of commerce.

First decide on the following:

- 1) company activity;
- 2) main markets;
- 3) turnover;
- 4) net profit margin;
- 5) number of employees.

Now decide how you are going to spend the \$100,000 first prize. Some suggestions are given below. Share your ideas with your partners and agree on a common plan. You should decide which options to go and how much of the money to spend on each. Draw up a final investment project for the whole sum of money.

Group A

You would like to:

- ❖ organize a well-earned and much-needed holiday for both managing partners;
- ❖ lease new offices (since you feel that your existing offices are not very good for your image);
- ❖ upgrade the company's computer system;
- ❖ buy a market survey from an agency to research new markets;
- ❖ commission a management consultancy to do a full audit of your company's funds and management procedures;
- ❖ buy management training for you and your partner so that you are both ready for the next step in your company's growth.

List your own ideas.

Group A is to start.

Group B

You would like to:

- ❖ expand the workforce (indicate the number of employees and their occupation);
- ❖ establish an office in your main foreign market; pay off the company's

overdraft (\$27,000);

- ❖ put the money into a special fund for eventually buying out your major local competitor;

- ❖ organize marketing trip to a part of the world which was previously too far and so too expensive to visit;

- ❖ give a special bonus to all members of the staff;

- ❖ boost the training budget to provide all staff with increased training.

List your own ideas.

Group B is to go on.

Щойно групи було сформовано, студенти разом із викладачем визначили форму кінцевого продукту, критерії оцінювання не тільки результату, але й роботи кожного студента в розробці проекту. Студенти також склали план виконання проектної роботи.

На другому етапі роботи над проектом студенти збирали, обробляли та аналізували інформацію, а також розвивали навички читання й письма. Слід зазначити, що на цьому етапі студенти вдосконалювали мовленнєві вміння та навички, необхідні для збору інформації, а саме: навички діалогічного й монологічного мовлення, вміння брати участь у бесіді та критично ставитися до зауважень одногрупників.

На заключному етапі відбувся колективний захист проекту. Після цього викладач і експертна група студентів проаналізували, обговорили та оцінили результати кінцевого продукту.

В процесі роботи ми досягли таких цілей: 1) виявляючи свої дослідницькі вміння, творчий потенціал і креативність, студенти успішно вирішили поставлене перед ними практичне завдання; 2) студенти отримали можливість розвинути комунікативні, аналітичні й практичні навички. До того ж студентам було цікаво працювати, оскільки метод проектів значно відрізняється від традиційних методів вивчення іноземної мови, що суттєво впливає на підвищення мотивації студентів.

Отже, проектні технології розвивають у студентів пошуково-дослідницькі, технологічні й інформаційні компетенції, формують креативність, стимулюють інтелектуальну активність, розвивають комунікативні вміння, допомагають формувати міжпредметні зв'язки, вчать використовувати інформаційно-телекомунікаційні технології під час вивчення іноземної мови, допомагають оволодіти навичками роботи в групі та формують соціальну мобільність. Крім того, все це підвищує мотивацію студентів, оскільки в даному випадку вивчення мови стає не метою, а засобом створення кінцевого продукту діяльності.

Список використаних джерел:

1. Арванітопуло Е. Г. Педагогічні основи використання проектної методики у навчанні іноземних мов // Теоретичні питання освіти та виховання: збірник наукових праць. – Вип. 13. – К. : КДЛУ, 2000. – С. 21 – 23.

2. Арванітопуло Е. Г. Проектна робота з англійської мови учнів старшої школи: навчальний

ЯКІСТЬ ОСВІТИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

посібник / Е. Г. Арванітопуло. – К. : Ленвіт, 2006. – 56 с.

3. Арванітопуло Е. Г. Реалізація проектної методики навчання іншомовного спілкування в середній школі / Е. Г. Арванітопуло // Іноземні мови. – 2005. – № 4. – С. 3-11.

4. Полат Е. С. Метод проектів на уроках іноземного мови / Е.С.Полат // Иностранные языки в школе. – 2000. – № 2-3.

5. Триус Ю. В. Комп'ютерно-орієнтовані методичні системи навчання математичних дисциплін у вищих навчальних закладах. – Дис. докт. пед. наук: 13.00.02 / Ю. В. Триус. – Черкаси, 2005. – 649 с.

6. Hutchinson T. Introduction to Project Work / T. Hutchinson. – Oxford : Oxford University Press, 1991. – 23 p.